

Eriävä mielipide Joutsan teknisen lautakunnan päätökseen 26.9.2024

Päätös koskee PyroBit Oy:lle asetettavaa vakuutta.

YSL 59 §:ssä tarkoitetun jätteen käsittelytoiminnan vakuuden määrästä säädetään YSL 60 §:ssä. Vakuuden on oltava riittävä huomioiden toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset. Vakuuden riittävyydellä tarkoitetaan sitä, että vakuuden on katettava ne kustannukset, joita tarvitaan asianmukaisen toiminnan toteuttamisen järjestämiseksi tilanteessa, jossa toiminnanharjoittaja on maksukyvyttömyyden vuoksi kykenemätön niitä suorittamaan tai muuten laiminlyö nämä velvollisuutensa. Vakuuden on oltava riittävä kattamaan myös tiettyjä toimia toiminnan lopettamisen jälkeiseltä ajalta. Lisäksi vakuuden on korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisun KHO:2017:24 mukaisesti katettava myös kustannuksiin liittyvän arvonlisäveron määrä. Vakuudella katettavaan määrään saattaa sisältyä siis esimerkiksi jätteen kuljetuskustannuksia, kaatopaikka- tai käsittelylaitosmaksuja sekä mahdollisesti varastointikustannuksia.

Ympäristöministeriön julkaisussa 2024:20 s. 41 ja 42 (Jätevakuusopas 2024 Opas jätehuollon toimijoilta vaadittavista vakuuksista) sanotaan seuraavaa:

” Vakuuden määrän laskemisessa on otettava myös huomioon, että vakuudella katettavat toimet tekee muu kuin toiminnanharjoittaja tai viranomainen. Esimerkiksi toiminnanharjoittajan konkurssitilanteessa ympäristönsuojeluviranomaisen on teetettävä tarvittavat jätehuoltotyöt ulkopuolisen toimijan toimesta. Tällöin viranomaisella ei ole käytössään toiminnanharjoittajan omia sopimussuhteita ja niihin perustuvia hinnastoja tai toiminnanharjoittajan omia laitteita tai varastoja. Vakuuden määrän on siis oltava riittävä, jotta toimet voidaan suorittaa viranomaisen tilaamana ulkopuolisen toimijan toimesta. Hankinnassa on myös noudatettava hankintalainsäädäntöä.

Vakuuden määrän arvioinnin tulee perustua tilanteeseen, jossa palvelut hankitaan markkinaehtoisesti kolmannelta osapuolelta. Vakuudenkäyttötilanteessa jätteitä ei voida käsitellä ennen kuin vasta sen jälkeen, kun jätteet on toimitettu kolmannelle. Toiminnanharjoittajalta jääneet jätteet toimitetaan käsiteltäväksi sellaisessa muodossa, jossa jätteet on varastoitu. Esimerkiksi toiminnanharjoittajan omien varastointi- tai kuljetuskustannusten määrää ei voida pitää oikeana tasona vakuutta määritettäessä eikä voida olettaa, että jätteet voidaan käsitellä kyseisen laitoksen alueella, vaikka ympäristölupa tämän mahdollistaisikin. Kustannukset tulee lähtökohtaisesti arvioida siten, että jätehuollon toteuttaa ulkopuolinen toimija, sillä vakuuden realisointitilanteissa ei välttämättä voida suorittaa jätteiden käsittelyä toiminnanharjoittajan alueella.”

Päätökseksi tulleessa ehdotuksessa vakuuden määrä perustuu siihen, että mekaanisesti puhdistettu kattohuopa murskataan laitosalueella, jolloin saadaan esivalmistettua Bitumenmix-kierrätysraaka-ainetta. Raaka-aine varastoidaan laitosalueella. Näin ollen vakuus kattaisi mekaanisesti puhdistetun kattohuovan murskauskulut ja mekaanisessa erottelussa syntyvien jakeiden (eristevilla, puhdas puujäte, metallit) käsittelykulut.

Ympäristönsuojeluin 59 §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Päätökseksi tulleessa ehdotuksessa vakuuden määrän arviointi ei perustu ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaisiin toimiin.

Joutsassa 26.9.2024

Marika Masalin-Weijo
ympäristötarkastaja